

תת"ע 266/06/14 - אמיר רכאב נגד מדינת ישראל

בית משפט השלום לתעבורה בחיפה

תת"ע 266-06-14 מדינת ישראל נ' רכאב
בפני כבוד השופט שלמה בנג'ו
המבקש אמיר רכאב
נגד
המשיבה מדינת ישראל

החלטה

בפניי בקשה להורות על ביטול גזר הדין "ולו לפני משורת הדין", כלשון הבקשה. לחילופין, עותר הסניגור המלומד לקבוע, כי מניין הפסילה בתיק זה, יחל מיום 29/10/14 - הוא יום מתן גזר הדין, ולהורות על הנפקת אישור הפקדה בהתאם.

מכיוון שאת עיקר יהבו שם המבקש על עתירתו לחישוב הפסילה מיום גזה"ד, ניתנה ביום 26/2/19 החלטה על ידי מותב זה, בה הבהיר, כי בהתאם לפסיקת בית המשפט העליון, יש להגיש בקשה לחישוב פסילה למשרד הרישוי.

המבקש ערער על החלטה זו בה טען כי בית המשפט כלל לא בחן את שאלת ביטול גזה"ד.

ביום 30/4/19, דן בית המשפט המחוזי בערעור והורה להשיב את הדיון לפני מותב זה, על מנת שמותב זה ידון בבקשה על כל רכיביה, לרבות בבקשה לביטול גזר הדין.

בית המשפט המחוזי ציין, כי הוא לא מביע כל עמדה ביחס להחלטת בית המשפט לגבי הבקשה לביטול גזר הדין, והותיר זאת לשיקול דעת בית משפט.

עוד ציין בית המשפט המחוזי כי הותיר לשיקול דעתו של בית המשפט באם לקיים דיון בבקשה.

מכאן החלטה זו.

כבר בעיון הקודם, עת ניתנה ההחלטה מיום 26/2/19, סבר בית המשפט, כי הבקשה לא מגלה בסיס וטעם ממשי בכל הנוגע לביטול גזר הדין ואף לא ניתן להיעתר לחישוב הפסילה מיום גזה"ד.

להלן, נימוקי להחלטה זו.

סעיף 130 (ח) לחסד"פ קובע כדלקמן:

"נגזר דינו של הנאשם בחטא או בעוון שלא בפניו, רשאי בית המשפט, על פי בקשת הנדון, לבטל את הדין, לרבות את הכרעת הדין וגזר הדין, אם ניתן בהעדרו, אם נוכח שהייתה סיבה מוצדקת לאי התייצבותו, או אם ראה שהדבר דרוש כדי למנוע עיוות דין; בקשה לפי סעיף זה, תוגש תוך 30 ימים מהיום שהומצא לנאשם פסק הדין, אולם רשאי בית המשפט לדון בבקשה שהוגשה לאחר מועד זה, אם הבקשה הוגשה בהסכמת התובע".

לפי הפסיקה, יש להעלות בבקשה את מכלול הטענות המבססות את הגנת המבקש, ולתמוך אותן באסמכתאות ותצהיר המאמת את העובדות הנטענות בה. אין חובה לקיים דיון במעמד הצדדים, נוכח תכליתו של סעיף 240 לחסד"פ, אשר מאפשר שפיטת נאשם בעבירות לפי פקודת התעבורה, בהעדר התייצבות (רע"פ 9142/01 **סוריה איטליא נ' מדינת ישראל** (2003) מפי כב' המשנה לנשיא, השופט ת. אור).

שאלת השיהוי -

המבקש נשפט בהעדרו ביום 18/10/14 דהיינו לפני כ- 5 שנים.

לפי לשון החוק יש להגיש את הבקשה בתוך 30 יום מיום שנוגע למבקש על פסק הדין.

הבקשה מוגשת מקץ כ-5 שנים מאז שנשפט בהעדרו לאחר שזומן כדין (ראה פירוט בהרחבה בהמשך).

המבקש לא מצא לנכון לפרט בתצהיר או בבקשה, תאריכים, הוא נמנע מלפרט מתי בדיוק נודע לו על פסק הדין ובאילו נסיבות, והתמקד בעיקר בנסיבותיו האישיות.

ראוי להדגיש את ההלכה הפסוקה הקובעת, כי הארכת מועד איננה דבר הניתן כשגרה. הכלל הוא, כי יש לקיים את המועדים הקבועים בחוק, הארכת מועד תינתן רק בהתקיים טעם ממשי המניח את הדעת (בש"פ 5988/06 **נגר נ' מדינת ישראל** (2006)).

ברע"פ 4474/05 **חן רובין נ' מדינת ישראל**, דנה כב' השופטת (כתוארה אז) ד. ביניש, בעניינו של נאשם שנשפט בהעדרו, במסגרת פסק הדין נשלל רישיונו. נטען שפסק הדין נשלח למענו, אך הוא לא דרש אותו מהדואר. נודע לו עליו משוטר שעצר אותו. בחלוף כ-5 שנים, פנה בבקשה לבית המשפט לפי סעיף 130 לביטול פסק הדין. בית המשפט העליון דחה את הבקשה, בשל שיהוי והתנהלות הנאשם, אשר נקט בגישה של "שב ואל תעשה". הדברים יפים אף לעניינו.

אין בפני בית המשפט סיבה מוצדקת לבטל היום גזר דין, שניתן כדון, לפני כ-5 שנים, לאחר שנתן למבקש את כל ההזדמנויות להופיע בפניו ולשטוח כל טענה אשר על ליבו.

די היה בכך כדי להוביל לדחיית הבקשה לביטול גזר דין, אך לצורך הדיון ומבלי לגרוע מהאמור, יתעלם בית המשפט מהשיהוי הרב ויבחן את הבקשה לעיצומה, על פי התנאים הנדרשים הקבועים בחוק ובפסיקה.

על פי לשון החוק, לצורך ביטול פסק דין שניתן בהעדר, יש לבחון קיומם של שני תנאים שאינם מצטברים: האחד, סיבת אי ההתייצבות. השני, שאלת עיוות הדין. נבחן להלן התקיימותם של תנאים אלה, כסדרם.

שאלת אי ההתייצבות -

בתצהיר התומך בבקשה, טוען המבקש, כי הוא לא ידע שמוטלת עליו חובה להתייצב לדיונים, אף אחד מהשוטרים לא הזהיר אותו בחובת התייצבותו, הוא מודה שהוא חתם על ההזמנה למשפט, לאחר שהוא קיבל אותה מהשוטרים, אך כאמור לא ידע שהוא צריך להתייצב לדיון (סעיפים 2 עד 5 לתצהיר התומך בבקשה).

מדובר במבקש, אשר נשפט בהעדרו בעבירה שעניינה נהיגה ברכב כשרישיון הנהיגה אינו תקף מעל שנתיים - עבירה לפי סעיף 10 (א) לפקודת התעבורה. הוא זומן למשפטו כדון, כפי שגם הוא בעצמו מודה.

סעיף 240 (א) (2) לחסד"פ, הדן בשפיטה בעבירות לפי פקודת התעבורה, קובע כדלקמן:

"נאשם שהוזמן ולא התייצב בבית המשפט בתחילת המשפט או בהמשכו, יראוהו כמודה בכל העובדות שנטענו בכתב האישום, זולת אם התייצב סניגור מטעמו".

סעיף 240 (א) (3) לחסד"פ, מוסיף וקובע:

"בית המשפט רשאי לדון נאשם לפי הוראות פסקה (2), שלא בפניו, אם הוא סבור שלא יהיה בשפיטתו על דרך זו, משום עיוות דין לנאשם, ובלבד שלא יטיל עליו עונש מאסר..."

כאמור, המבקש הוזמן כדון, כפי שהוא בעצמו מודה, ומשלא התייצב נשפט כדון בהתאם להוראות סעיף 240 (א) לפקודת התעבורה.

טענותיו כי הוא לא ידע שהוא חייב להתייצב לדיון, קשות על בית המשפט, הן עומדות בסתירה למציאות העובדתית ולא ניתן לקבלן, כפי שיובהר להלן.

ביום 30.6.14, זומן המבקש כדין למשפטו, כפי שהוא עצמו הודה. הוא לא התייצב, הורשע בהעדר התייצבות וזומן בצו הבאה לטעון את טיעוניו לעונש.

ביום 24.7.14, הובא המבקש בצו הבאה, בפני כב' שופטת המעצרים התורנית, אשר הסבירה למבקש את חובתו להתייצב לדיון הקבוע ליום 28.10.14, בשעה 09:00 בפני מותב זה.

לאור טענותיו של המבקש בפני שופטת המעצרים, כי הוא לא יכול לבצע הפקדה כספית, היא הורתה על שחרורו, בכפוף לחתימה על התחייבות עצמית, בה התחייב להתייצב לדיון, תוך שכב' השופטת מציינת בהחלטתה כי החתימה על ההתחייבות דרושה: **"...על מנת להבטיח את התייצבותו לדיון במועד האמור"**. ובכפוף לכך, הורתה כב' השופטת על שחרורו.

ברם, ביום 28.10.14 - המועד בו נקבעו הטיעונים לעונש ואשר אליו התחייב המבקש להתייצב - לא התייצב המבקש, חרף התחייבותו בפני כב' שופטת המעצרים וחרף החתימה על ההתחייבות העצמית.

בהעדרו, הוא נגזר דינו והוטלו עליו העונשים הבאים: 1,500 ₪ קנס, 6 חודשי פסילה בפועל, תוך הפעלת 3 חודשי פסילה מותנים במצטבר לעונש הפסילה, וכן הוטלו עליו 4 חודשי פסילה על תנאי למשך 3 שנים.

סיכום ביניים - המבקש זומן בכתב לתחילת משפטו ביום 30.6.14, אך לא התייצב; זומן בצו הבאה לשלב הטיעונים לעונש שנקבע ליום 28.10.14, והתחייב בכתב בפני כב' שופטת המעצרים להתייצב לשלב הטיעונים לעונש אך לא התייצב; על כן, בסופו של יום, נגזר עליו בהעדר עונשו ביום 28.10.14.

אין בפני בית המשפט סיבה מוצדקת לאי התייצבותו של המבקש לדיונים, ועל כן, לא הוכח התקיימותו של התנאי הראשון הקבוע בסעיף 130 (ח) לחסד"פ, בכל הנוגע לביטול פסק הדין מטעם זה, ומכאן לשאלת עיוות הדין.

שאלת עיוות הדין -

כאמור, המבקש נשפט על עבירה שעניינה נהיגה כשרישיון הנהיגה אינו תקף מעל לשנתיים - עבירה לפי סעיף 10 (א) לפקודת התעבורה.

יצוין, כי המבקש עצמו לא ביקש לבטל את הכרעת הדין, אלא אך את גזר הדין, כאשר לטענתו, לו היה בית המשפט שומע את טיעוניו, היה מקל בעונשו (סעיף 10 לבקשה).

דא עקא, כי המבקש לא טען בבקשה, אף טענה שבכוחה ללמד, כי לו היה מתנהל משפטו, תוצאת המשפט הייתה

שונה, לא לעניין הכרעת הדין ולא לעניין גזר הדין.

יצוין בהקשר זה, כי מדובר בעבירה (נהיגה ללא רישיון נהיגה תקף) שהתשובה לגבי ביצועה היא פשוטה - האם היה למבקש רישיון נהיגה תקף אם לאו. ההגנה מפני עבירה זו אף היא פשוטה - הצגת אישור סטטוס ממשד הרישוי, המלמד על תוקפו של רישיון הנהיגה, במועד ביצוע העבירה.

למותר לציין, כי לא נטענה כל טענה בדבר חפותו של המבקש מפני עבירה זו ואף לא הוצגה כל אסמכתא המוכיחה כי רשיונו היה תקף. כך שבכל הנוגע לשאלת הכרעת דינו של המבקש, אין כל טענה שרישיון הנהיגה שלו היה בתוקף, ולכן הרשעתו בעבירה זו, בדין יסודה.

אשר לגזירת הדין, על המבקש הוטל עונש פסילה בפועל של 6 חודשים, נוכח משך התקופה בה היה רישיון הנהיגה פג תוקף, על פי מדיניות הענישה הנוהגת בערכאות הדיוניות בעבירה זו. ומשהייתה תלויה ועומדת נגדו פסילה מותנית, היא הופעלה במצטבר לעונש הפסילה שהוטל עליו, וזאת בהתאם להוראות הדין.

לא כאן המקום להכביר מילים, על החומרה היתרה שיש בעבירה של נהיגה ללא רישיון נהיגה תקף, על העדר הכיסוי הביטוחי הנובע מכך, והסיכון לציבור העולה מנסיבות אלה במקרה של תאונה.

העונש שהוטל על ביצוע העבירה הוא מדוד וראוי, לא הוכחה ולא נטענה לחריגה עונשית בלתי סבירה, ולכן, גם בהיבט זה, לא ניתן לומר, מנקודת מבט רטרואקטיבית, כי נגרם למבקש עיוות דין.

יצוין, כי לפי הנתונים העובדתיים שבבקשה המבקש היה ממילא חסר רישיון נהיגה, וממילא אסור היה לו לפי חוק, לנהוג ברכב, כך שהעונש לא שינה את מצבו לרעה במובן זה ששלל את חירות תנועתו התחברותית.

עוד יוער בהיבט העונשי, כי פנויה הייתה הדרך בפני המבקש, לבוא לבית המשפט, בשלב הטענות לעונש (אליו זמן בצו הבאה שבוטל לאור התחייבותו להתייצב), לשטוח את מכלול טענותיו, בטרם בית המשפט יגזור את דינו.

גם אם אניח לטובת המבקש, כי הוא לא יכל מסיבה עלומה כלשהי, להתייצב לדיון (ואין בפיו טענה כזאת), פתוחה הייתה בפניו הדרך, לפנות לבית המשפט מיד ובסמוך לאחר מתן גזר הדין, על מנת שהעניין ייבחן שוב על ידו, או לחילופין, לערער על תוצאת גזר הדין.

אין שום הצדקה ובסיס להתנהלות זו של המבקש, אשר ישב מן הצד ולא נקף אצבע במשך 5 שנים ובוחר עתה לעתור לביטולו של גזה"ד.

סופו של דבר, נמצא, כי גם התנאי השני הנוגע לקיומו של חשש לעיוות דין לצורך ביטול פסק דין לפי סעיף 130 (ח) לחסד"פ, לא מתקיים.

התוצאה היא הינה אם כן, כי דין הבקשה לביטול גזר הדין להידחות.

חישוב הפסילה -

עתירתו החלופית של הסניגור המלומד, היא לחשב את פסילתו של המבקש, ולו לפני משורת הדין, מיום מתן גזר הדין וזאת לאור נסיבות אישיות חריגות שפורטו בתצהיר ובבקשה ומטעמי שיקום.

בבש"פ 9075/12 מוחמד ג'אבר נ' מדינת ישראל, נפסק כי הסמכות לחשב את מניין פסילת רישיון הנהיגה על פי גזר דין מסורה לרשות הרישוי וכי הביקורת השיפוטית על החלטת משרד הרישוי תהיה נתונה לבית המשפט לעניינים מנהליים.

בהתאם לפסיקה זו, הנחה משרד התחבורה את משרדי הרישוי, להיערך בהתאם, ואלה בוחנים בקשות מסוג זה מדי יום ביומו.

הציטוטים שמביא הסניגור של פקידת משרד הרישוי והשגותיו ביחס להלכת ג'אבר, אינם יכולים לשמש בסיס לבקשה. ככל שיש לו השגות כלפי התנהלות משרד הרישוי, יתכבד ויגיש עתירה מנהלית, וככל שיש בפיו השגות על הלכת ג'אבר, לא כאן המקום לברר. ההלכה מחייבת ערכאה זו והוא מצווה לנהוג על פיה.

מעבר לכך, ולמעלה מן הדרוש, אציין כי בית המשפט העליון הבהיר הבהר היטב, את ההיגיון הטמון במסירת חישוב הפסילה למשרד הרישוי, את הרציונל שביסוד ההלכה, ועל כן, יש לפעול בהתאם למצוות פסיקתו, ואין לערכאה הדיונית הרשות לחרוג ממנה (ראו סעיף 19 לבקשה בו עותר הסניגור שבית המשפט לא יעביר את חישוב הפסילה למשרד הרישוי).

לסיים, לא אכחד, נסיבותיו האישיות של המבקש, כפי שפורטו בבקשה, הגם שלא אומתו באף מסמך, שובות את הלב, ולא נעלמו מעיני בית המשפט, אך עם כל ההבנה הרבה למצבו, הם אינם יכולים לשמש יסוד ובסיס לשינוי וחריגה מההלכות המחייבות של בית המשפט העליון. משמעות קבלת בקשתו של המבקש, היא ריקון מכל תוכן, של ההלכה הפסוקה בנושא של חישוב פסילה, ואף ריקון ממשי של הפסילה שהוטלה על המבקש בגזה"ד.

סוף דבר -

הבקשה על כל מרכיביה - נדחית בזה.

על המבקש לפנות למשרד הרישוי לחישוב הפסילה בהתאם להוראות הדין המפורטות לעיל.

ניתנה היום, א' אייר תשע"ט, 06 מאי 2019, בהעדר הצדדים.